

MUISTIO

Korkeakoulujen lukuvuosimaksujen käyttöönnoton seuranta- ja arviointityöryhmän kokous

Aika: 1.11.2017 klo 12.00-14.00

Paikka: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Meritullinkatu 10, Helsinki, nh. Väinämöinen

Osallistujat:

Opetusneuvos, ryhmän päällikkö Birgitta Vuorinen, opetus- ja kulttuuriministeriö (Pj)
Erityisasiantuntija Mikko Eronen, Opetushallitus
Opetusneuvos Maija Airas, Opetushallitus
Arviointineuvos Karl Holm, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
Tulosalueen johtaja Anu Tarén, Maahanmuuttovirasto
Hallinnollinen ulkoasiainsihteri Timo Täyrynen, ulkoasiainministeriö
Vararehtori Jyrki Laitinen, Oulun ammattikorkeakoulu
Hallituksen jäsen Jyri Lähdemaa, Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry.
Hallituksen jäsen Tommi Kukkonen, Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
Päällikkö, opiskelun ja opetuksen palvelut Francesca Cucinotta, Vaasan yliopisto (Sihteeri)
Kansainvälisten asioiden päällikkö Ari-Pekka Kainu, Satakunnan ammattikorkeakoulu (Sihteeri)

sekä kohdassa 2. Leasa Weimer, Visiting Researcher, University of Jyväskylä, Finland

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:03.

2. Vierailijan puheenvuoro

A moment of change in Finland: Tuition fee implementation for non-EU students/ Leasa Weimer, PhD, Visiting Researcher, University of Jyväskylä, Finland

Leasa Weimer ja Tamara Yakaboski, PhD, Associate Professor, University of Northern Colorado, USA tekevät tutkimusta aiheeseen liittyen Jyväskylässä ja Leasa Weimeron tehnyt tutkimusta Suomen lukukausimaksuihin liittyen jo aiemmin toteutussa lukukausimaksupilotissa. Tutkimuksen tavoitteena on tutkia maksujen implementointia ja seuraksia. Lisäksi verrataan eri yliopistojen strategioita liittyen maksujen perimiseen. Tutkimuksessa on mukana neljä suomalaista yliopistoa: Jyväskylän yliopisto, Turun yliopisto, Tampereen yliopisto sekä Oulun yliopisto. Mukaan on otettu nimenomaan pääkaupunkiseudun ulkopuolisia yliopistoja. Tutkimus on lähtenyt liikkeelle kesällä 2017 ja osa haastatteluista on nyt tehty. Perusanalyysi sekä loput haastattelut saadaan valmiiksi tammikuussa, jonka jälkeen on tarkoitus julkaista artikkeleita aiheesta keväällä.

Weimerin materiaali (liite 1) on saatavissa eduunissa. Erityisesti materiaalista tähän asti esiin nousevia linjattavia asioita ovat: 1. Kaksoistutkintojen maksupolitiikka eli onko kaksoistutkinnoista perittävä yliopiston määrittelemä täysi lukuvuosimaksu? 2. Voiko apurahoilla olla nk. waitlist eli jos valittu opiskelija ei otakaan paikkaa vastaan voiko apurahan siirtää seuraavalle? 3. Jotkut yliopistot ovat käynnistämässä agenttien käyttöä rekrytoinneissaan. Agenttien käytöstä tulisi käydä kansallista keskustelua ja luoda mahdollisia suuntaviivoja käytölle. Huomattava on edelleen, että hakija ei saa joutua maksamaan hakemisesta. 4. Kv-tutkinto-opiskelijamäärien pienentyessä ja kansallisuuksien kirjon kavetessa tulisi keskustella siitä mikä voidaan tulkita "International Classroomiksi"? 5. Kv-ohjelmista valmistuneiden siirtyminen työmarkkinoille koetaan ongelmalliseksi, koska kaksivuotiset maisteriohjelmat eivät mahdollista suomen kielen oppimista ohjelmien tiukalla aikataululla. Työelämä kuitenkin edelleen edellyttää suomen kielen taitoa useisiin tehtäviin. 6. Kv-ohjelmissa opiskelevien kv-opiskelijoiden määrän lasku vaikuttaa myös suomalaisten korkeakoulujen menestymiseen erilaisissa kansainvälisissä rankingeissa. 7. Tarve kansalliselle apurahajärjestelmään tuotiin esille. 8. Keskusteltiin erityisistä tukipalveluista maksuvelvollisuuteen liittyen. Sovittiin, että työryhmä hyödyntää jatkossakin Weimerin työtä ja toisinpäin ja nyt esittelyssä oleva materiaali on tarkoitettu Seuranta- ja arviointiryhmän sisäiseen käyttöön.

3. Syksyn 2017 seurantakyselyn sisällön suunnittelu, keskeiset kysymykset

Ryhmälle on toimitettu sihteereiden valmisteleva seurantakyselyn runko (liite 2). Osa kerättävästä materiaalista saadaan Virta-tiedonkeruusta ja tämän tiedon yhteismitallisuuden varmistamiseksi ja tiedonkeruun tueksi on Synergia-ryhmän alle perustettu työryhmä. Työryhmää vetää Jukka Kohtanen Vaasan yliopistosta. Varmistetaan, että ryhmässä tarvittava edustus OKM:stä ja OPH:sta. Laadullisen tiedon keruu toteutetaan ryhmän toimesta Lukuvuosimaksuseminaarin jälkeen joulukuussa 2017 ja tuloksia ryhdytään analysoimaan tammikuussa 2018.

Tiedonkeruu on ryhmitelty Seuranta- ja arviointisuunnitelman mukaisesti tämän vuoden seurantaan valikoitujen teemojen ympärille. Teemoja on neljä ja tarkoituksena on jakaa ne eri toimijoille ettei vastaamisesta muodostuisi liian raskasta yhdelle toimijalle. Teemat ovat: 1. Englanninkieliset tutkinnot: tukipalvelut, 2. Englanninkieliset tutkinnot: lukuvuosimaksu- ja apurahakäytännöt, Englanninkieliset tutkinnot: haku- ja valintaprosessit sekä 4. Englanninkieliset tutkinnot: markkinointi.

Keskustelussa nousi esille, että kysymyksiä on paljon ja niitä voitaisiin vielä tiivistää ja ryhmitellä yhteen. Ulkoministeriön kautta voidaan hoitaa kyselyn markkinointiosuutta edustojen kautta yhteistyössä OPH:n kanssa. Jokaisen osa-alueen loppuun toivottiin avointa kommentointimahdollisuutta hyvistä käytännöistä ja haasteista. Kyselyn sävyä toivottiin positiivisemmaksi itse asian suhteen. Kustannusten seurantaan toivottiin tarkkoja määrittelyjä, että todella saadaan kuva tuotoista ja siitä onko niitä selkeästi seurattu. Lisäksi toivottiin kysymystä liittyen koulutusviennin kokonaisuuteen. Lukuvuosimaksujen vaikutusta kv-ohjelmien määriin toivottiin seurattavan tarkasti. Apurahoissa voidaan kysyä tarkemmin esim. siirroista.

Kyselyn runkoon on mahdollista antaa kommentteja keskiviikkoon 8.11.2017 saakka. Sihteerit pyytävät myös Arenen ja Unifin kommentit.

4. Opetus- ja kulttuuriministeriön lukuvuosimaksuseminaarin sisällön suunnittelu 27.11.2017

Sihteerit ovat työstäneet seminarin rungon yhdessä Karl Holmin kanssa (liite 3) ja se pidetään Finlandia-talon tiloissa ma 27.11.2017 klo 9.30-15. Seminaarin alkupuolisko koostuu puheenjohtajan puheenvuorosta sekä laatu-kulttuuria korostavasta Helka Kekäläisen, KARVI puheenvuorosta. Rehtoreiden ja opiskelijoiden välille luodaan haastattelun keinoin dialogi johon seurantaryhmän jäseniä pyydetään lähettämään mahdollisia kysymyksiä debattia vetävälle Karl Holmille. SYL ja SAMOK varmistavat omat edustajansa tähän ja sihteerit varmistavat rehtoreiden edustuksen.

Seurantateemoja käsitellään Learning Café-metodilla neljän teeman ympärillä: 1. Markkinointi/ Ari-Pekka, 2. Apurahat / Francesca, 3. Tukipalvelut/ SYL, SAMOK, 4. Valintaprosessit/ Karl. Tilaisuudessa tarjotaan lounas. Varsinaisen tilaisuuden jälkeen klo 14 kutsutaan koolle ammattikorkeakouluilla vahvistettu LUVE-verkosto (Lukukausimaksuverkosto) klinikkatyypiseen tapaamiseen, jossa myös Migrin edustaja Anu Tarén on luvannut olla mukana. Kutsu seminaariin toimitetaan ministeriön kautta.

5. Muut asiat

Edelliskerralla käsiteltyä tilastomateriaalia on nyt täydennetty ja se on nyt ajan tasalla. Materiaali löytyy: <https://tilastoneuvos.vipunen.fi> Työryhmän jäsenten toivotaan omalta osaltaan jakavan materiaalia taustaorganisaatioilleen.

6. Seuraavat kokoukset

Seuranta- ja arviointiryhmän jäsenet ovat lämpimästi tervetulleita 27.11.2017 pidettävään Lukuvuosimaksuseminaariin Helsinkiin Finlandia-talolla alkaen klo 9.30. Varsinainen kutsu tulee piakkoin ministeriön kautta.

Seuraava varsinainen kokous järjestetään maaliskuussa 2018 tiedonkeruun valmistumisen jälkeen.